

ПОВОДИ

У сусрет јубилеју – како је обележено 7 и по векова
СПЦ пре 50 година:

Васкршња посланица Патријарха српског Германа из 1969. године – о 750. годишњици аутокефалије СПЦ

ГЕРМАН

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ

АРХИЕПИСКОП ПЕЋКИ, МИТРОПОЛИТ
БЕОГРАДСКО-КАРЛОВАЧКИ И ПАТРИЈАРХ
СРПСКИ СА СВИМА ЕПАРХИЈСКИМ

АРХИЈЕРЕЈИМА СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ
СВЕМУ СВЕШТЕНСТВУ, МОНАШТВУ И СВИМА
СИНОВИМА И КЋЕРИМА НАШЕ СВЕТЕ ЦРКВЕ
БЛАГОДАТ, МИЛОСТ И МИР ОД БОГА ОЦА И
ГОСПОДА НАШЕГА ИСУСА ХРИСТА И ДУХА
СВЕТОГА, А ОД СМЕРНОСТИ НАШЕ

БЛАГОСЛОВ И ПОЗДРАВ:
ХРИСТОС ВАСКРСЕ!

Рецимо, браћо, и онима који нас не навиде,
опростимо све ради васкрсења!...

Сваки хришћански празник доноси радост људима који у Христа верују, који се држе пута Његова и живе по Еванђељу Његовом. Али, са радошћу коју нам разни празници доносе бива као и са славом разних звезда: „Друга је слава сунцу, а друга слава месецу, и друга слава звездама; јер се звезда од звезде разликује у слави“, вели апостол (I Кор. 15, 41). Сваки празник обрадује нас посебном радошћу, али најобилнију, пребогату, највећу радост доноси нам **ВАСКРСЕЊЕ ХРИСТА СПАСИТЕЉА – ВАСКРС**.

Разумљива је ова радост, јер је Христос својим васкрсењем победио смрт – највећег непријатеља људи. Ником од људи није то пошло за руком, иако су многи желели и желе. Настоје да савладају болести људске и смрт физичку. Једино је Спаситељ Христос однео победу. Његовој победи радују се сви људи, јер у њој виде и своју победу и своје васкрсење. Зато Васкрс – празник над празницима – доноси општу радост свима људима, испуњава радошћу сва срца људска те сваки може поновити истину: Мени је живот Христос, а смрт добитак (Фил. 1, 21).

Одушевљен овим великим даном, свети Јован Златоусти позива хришћане на општу, заједничку радост: Данас верни треба да се радују великом радошћу, јер Христово васкрсење наговештава опште васкрсење свих... Зато данас треба мислити и говорити о еванђелској љубави, о слози, о добру, о спасењу нашем, које собом доноси васкрсење Христово. Нека се данас весели и радује и богат и сиромах, и весело и тужан, и стар и млад. Нека се измире они који су у завади и неслози и нека остану браћа у љубави. Нарочито апелујемо на сву децу нашу расејану по целој свету. Опростимо данас све Христа ради и васкрсења ради! Радујмо се и веселимо се са свима људима на земљи и са анђелима на небу.

„Ако и знате и утврђени сте у овој истини“, драга децо наша духовна, дужни смо као архипастори ваши, по речи апостола: опомињати вам ово (II Петр. 1, 12). Данас је доста, и превише, мржње у свету. Сеје се зло на сваком кораку. Чују се ратови и гласови о ратовима; устаје народ на народ и царство на царство и то баш у оним крајевима и народима у чијој је средини Спаситељ изговорио пророчке речи да неће остати: камен на камену који се неће разметнути (Мт. 24, 2-7).

Овај пожар не може угасити никаква мудрост овога света, ни дипломација, ни физичка сила, већ само васкрсли Христос и вера у Њега. Завладао би мир када би зараћени од срца искрено запевао данас: Рецимо, браћо, и онима који нас не навиде, опростимо све ради васкрсења! Завладао би мир прво у срцима њиховим, а после по градовима и селима, по брдима, долинама и пољима. Престала би бура у душама њиховим, у ваздуху и на морима. Опет би се као некад чула реч Спаситељева: Ђути, престани, и море би се утишало. Утолио би се ветар, и постала би тишина велика (Мрк. 4, 39).

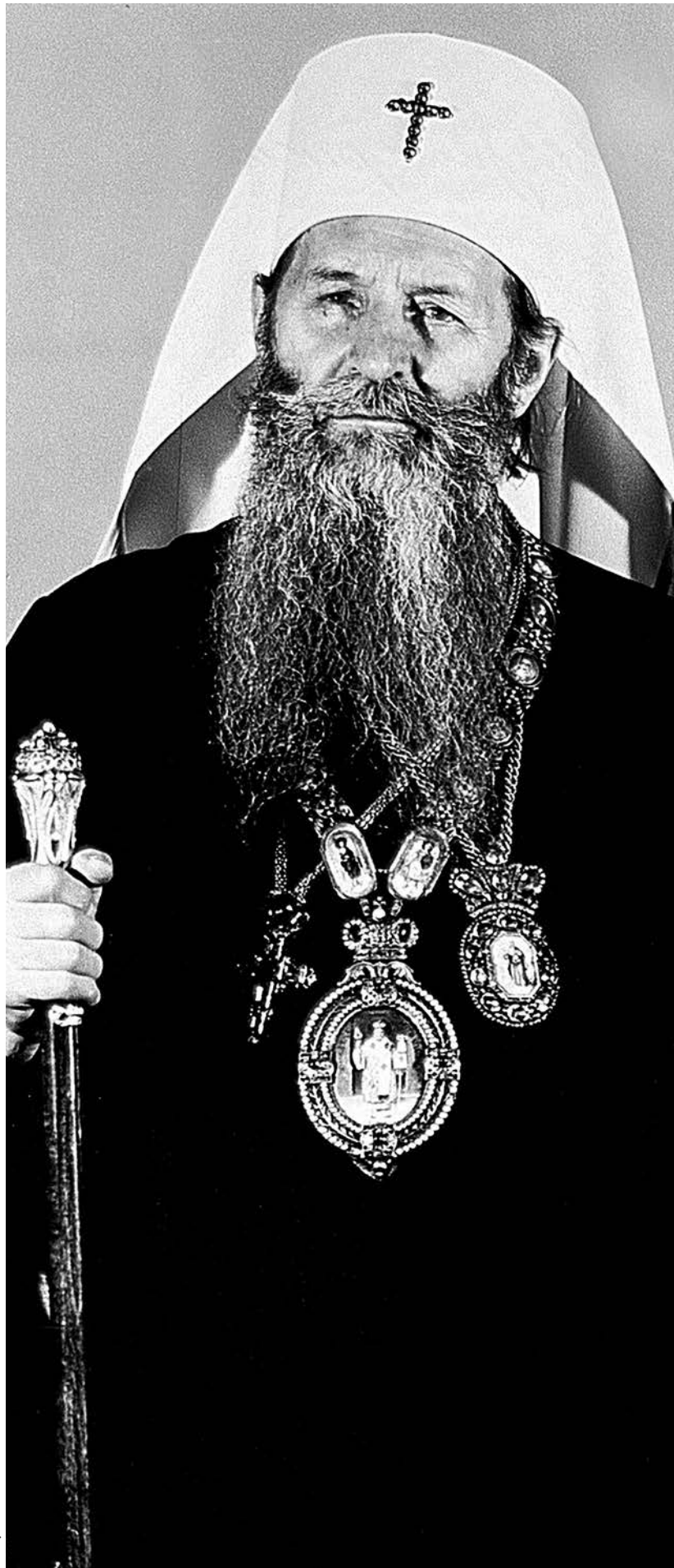
У току Часнога поста наша Православна црква на пређеосвећеној литургији упозорава нас речима: Светлост Христова просвећује све. Она духовно про-

свећује, уздиже, препорађа свакога који је спреман да чује глас Господа Христа који: обасјава свакога човека који долази на свет. Христос ће обасјати и све затроване мржњом и заслепљене завишћу. Само треба да мобилишу све добро у себи, да се врате из борбе, да пођу за гласом Христовим, за светлошћу Његовом, која ће их извести из таме у коју су запали и у коју вуку друге. Помолимо се сви искрено васкрсломе Господу да светлошћу своје истине обасја све људе и народе, да пођу Његовим путем, да прихвате Његову истину, која ће их увести у прави живот, достојан човека и у овом и у оном свет.

Хитамо, драга децо наша, да вашу васкршњу радост увећамо још једном радосном вешћу. Обавештавамо вас да се ове године навршава седам и по векова аутокефалности Српске православне цркве. За српски народ ово је велики догађај, велики и значајан датум, који ће ове године бити свечано прослављен у читавој нашој цркви.

Нико не може спорити чињеницу да је светлост Христова васкрсења увела српски народ у светску историју културних народа. Вођен истином Христовом и просвећен Духом Светим, Свети Сава је 1219. године добио аутокефалност Српске православне цркве. Добио ју је од цара Теодора I Ласкара, који је живео у Никеји и од цариградског патријарха Манојла Сарантена. Том приликом Свети Сава је изабран и посвећен за првог архиепископа аутокефалне Цркве српске са седиштем у манастиру Жичи.

Људи и народи прослављају и мање догађаје и јубилеје своје да би се за њих чуло и нешто сазнало, иако су ти јубилеји безначајни и празни. А наш јубилеј у спомен седамстопедесетогодишњице аутокефалности Српске православне цркве неисказано је велики и садржајан у сваком погледу. Он би био понос и за највеће народе. Јер, многи бројно, велики народи, много ће чекати док се буду удостојили таквог једног датума. А ето, преко Светога Саве и његовог брата светога Краља Првовенчаног, ктитора свете Жиче, Господ је удостојио српски народ да доживи и дочека једну овако велику и значајну историјску прославу, једну овакву снажну манифестацију Православља. Ова прослава је утолико светија и значајнија што долази после толико векова, у којима је било и славних и тешких дана наше историје. Многи од њих били су Велики петак за цео српски народ, али многи су били и Васкрс српскога народа, државе и Цркве кроз овај дуги период. Српски народ често је губио државу, физичку слободу, али никада није изгубио Цркву и духовну слободу, стечену у тој Цркви. Црква је увек била са њим и он у Цркви. Тако је сачувао нетакнуту душу своју као праведни Јов. „Ево ти га у руке; али му душу чувај“, рекао је Бог сотони за Јова (Јов. 2, 6). Ево вам га у руке; али му душу чувајте, говорио је →

га народа. Не можете му сломити дух, јер њега чува моја света Црква Светосавска, Православна.

И срце, и душа и разум српскога народа остали су сачувани, нетакнути до данас, када слаavimo овај јубилеј. Зато га и слаavimo. Остали су цели, јер су обучени у истину Христову, у Еванђеље Његово, у самог Христа Спаситеља. У Христа се крстио српски народ, на Његовом Еванђељу изградио је своју писменост, своју књижевност, просвету, културу и цивилизацију. Светлост Христова га је просвећивала и водила из славе у славу, из напретка у напредак, из успеха у успех, из победе у победу. Када га је сналазило мрачно ропство, проводила га је као кроз мрачан тунел и изводила из њега на слободу и видело дана.

Неблагодарност је велика мана и недостатак људи. А захвалност велика врлина њихова и дар Божји. Прослављајући овај важан јубилеј своје Цркве, читав српски народ одаје захвалност Богу на тако великом дару; захвалност, признање и поштовање Светом Сави, првом поглавару ове Цркве; светом Краљу Првовенчаном, оснивачу свете Жиче, прве столице поглавара аутокефалне Српске православне цркве, као и великом броју светитеља, подвижника и мученика, који су живели и радили, подвизавали се и страдали за своју веру, своју Цркву, свој народ, своју духовну баштину – за своју душу. Српски народ овом прославом одаје признање својој светој Православној цркви за све што му је чинила и дала за ових седам и по векова.

Позивамо и вас, браћо и сестре, децо светосавска, да узмете учешће у овој прослави, која ће почети у септембру месецу. Да нико не изостане у томе. Узмите учешће у великим свечаностима свуда у нашој Отаџбини и ван ње где год живе православни Срби, где се буде прослављао овај значајан догађај наше црквене историје.

На овај велики и свети дан Христова васкрсења, браћо и сестре, да упутимо наше молитве Господу за једну велику светињу српску. Да се сетимо свете царске Лавре Хиландара и братства Његовог, подвижника његових, стараца његових. Хиландар је ван граница наше Отаџбине у Светој Гори Атонској. Али он и житељи његови, браћа наша у Хиландару увек су у нашим срцима, у нашим мислима, у нашој љубави, као што смо и ми у њиховој.

Као што знате, манастир Хиландар у Светој Гори основали су Свети Симеон Мироточиви – Стеван Немања – и његов син Свети Сава, пред крај дванаестог века. Посветили су га Ваведуњу Пресвете Богородице. У овај манастир одлазили су монаси из Србије и одржали га до данас. Међутим, братство му је на измаку снаге. Свело се данас на двадесетак монаха, од којих је половина престарело. Нису у могућности ни Божју службу успешно да обављају, а камоли остало. То је разлог што вам данас спомињемо Хиландар. Да сви настанемо да се увећа братство Хиландара. Да се пронађу добри, побожни, Цркви одани млади људи, који би по угледу на Растка Немањића отишли у Хиландар, где ће се замонашити и остати на служби Богу, Цркви и Хиландару. Ко год

зна за такве младиће, нека их упутити месном свештенику, који ће их препоручити даље коме треба, како би што пре дошли у Хиландар.

Ценећи значај Хиландара за наш народ, за Цркву и уопште за православље, одлазак побожних људи у Хиландар помаже и наша Држава и наши пријатељи и суседи Грци и наш велики пријатељ, Његова Светост цариградски Патријарх Атинагора. Ако се сваки од нас буде и најмање потрудио, може се јавити довољан број младих Срба, којима ће се обрадовати Хиландар као и цела Света Гора, као што ће се и они обрадовати тамошњим великим светињама и божанским лепотама.

Притекнимо им у помоћ што пре слањем нових, младих монаха и кандидата за монахе. Бог и Свети Сава стотруко ће наградити сваки наш труд на овом послу. Нико нам не може одузети радост, коју ћемо осећати, видећи Хиландар очуван, у процвату и напретку.

Ми, ваши архијереји, драга децо наша духовна, позивамо вас да сви са топлом вером приђемо васкрсом Господу Христу, као Спаситељу и Избавитељу од греха и свакога зла. Тако ћемо бити права „деца Божја“ и „синови светлости“. Он ће нас обасјати светлошћу свога васкрсења јаче него што сунце обасјава својом светлошћу. Са овим жељама ми вам честитамо овај Празник над празницима – светло васкрсење Христово уз небески радосни поздрав:

Х Р И С Т О С В А С К Р С Е!

У Београду, о Васкрсу 1969. год.

Архиепископ пећки

Митрополит београдско – карловачки
и ПАТРИЈАРХ СРПСКИ
ГЕРМАН

Митрополит загребачки Дамаскин
Митрополит црногорско-приморски Данило
Митрополит дабро-босански Владислав
Епископ тимочки Емилијан
Епископ нишки Јован
Епископ шумадијски Валеријан
Епископ сремски Макарије
Епископ бачки Никанор
Епископ жички Василије
Епископ браничевски Хризостом
Епископ банатски Висарион
Епископ славонски Емилијан
Епископ зворничко-тузлански Лонгин
Епископ горњокарловачки Симеон
Епископ рашко-призренски Павле
Епископ бањалучки Андреј
Епископ далматински Стефан
Епископ шабачко-ваљевски Јован
Епископ источноамерички и канадски Сава
Епископ средњезападноамерички Фирмилијан
Епископ западноамерички Григорије

Извор: *Православље*, број 50, 10. април 1969, стр. 1–2. ■■